

Checklist: hoe leesvriendelijk is mijn tekst?

Een tekst dient om gelezen te worden. Het is daarom goed om bij het schrijven altijd de toekomstige lezer voor ogen te houden.

Deze checklist helpt je om je tekst na te lezen door de bril van een lezer. Met andere woorden: je vraagt je af hoe leesvriendelijk de tekst geschreven is. De controle verloopt, net zoals een leesproces, in een aantal rondes. Eerst focus je op de kerninformatie van de paper, daarna zoom je in op de details.

De checklist bestaat uit ja-nee vragen. Als het antwoord op de vraag positief is, kun je naar de volgende vraag. Let op: de vragen gaan over algemene onderdelen van een paper. Daarnaast gelden voor elke schrijftaak ook specifieke vereisten en afspraken, die je terugvindt in de opgave bij de schrijftaak. Lees die altijd aandachtig.

Deze checklist is niet alleen handig om je eigen tekst na te kijken, maar je kunt hem ook gebruiken om feedback te geven op een schrijfproduct van een medestudent.

Checklist: hoe leesvriendelijk is mijn tekst?

1. Lees de titelpagina of hoofding

- Is de titel **informatief** genoeg?
Kan de lezer zich op basis van de titel (en de ondertitel) een precies beeld vormen van de **inhoud** van de tekst?
- Komt de lezer gemakkelijk de **context** te weten waarin de tekst past?
Wie heeft de tekst geschreven? **Wanneer** is de tekst geschreven? **Voor welke docent/ opleiding/ instelling** is de tekst geschreven?
- Krijgt de lezer een **verzorgde** titelpagina onder ogen?
Bevat de titelpagina geen **spel- en taalfouten**? Is de **interpunctie** correct (bv. geen punt na de titel)? Is de **lay-out** overzichtelijk?

2. Blader door de paper

- Kan de lezer gemakkelijk de **inleiding**, het **besluit** en de hoofdstukken in het **middenstuk** terugvinden?
- Zijn gelijkwaardige hoofdstukken min of meer **even lang**?
- Bevat de tekst een **inhoudsopgave** en een **literatuurlijst**?
- Geeft de paper een **overzichtelijke** en **verzorgde** indruk?

3. Lees de tussentitels

- Zijn de titels **informatief** genoeg?
Kan de lezer op basis van de titels het **verloop van de tekst** volgen?
- Is er een duidelijk **verband** tussen elke titel en het onderwerp of de centrale vraag van de tekst?
- Staan de titels in een logische **volgorde**?
- Zijn de titels nauwkeurig **afgewerkt**?
Zijn de titels **consequent** geformuleerd? Is de **spelling** en **interpunctie** correct (bv. geen punt na de titel) ?

4. Lees de inleiding

- Kan de lezer de **alinea's** in de inleiding duidelijk onderscheiden?
- Kan de lezer de **centrale vraag** gemakkelijk vinden?
- Is de centrale vraag goed **geformuleerd**?
Heeft de centrale vraag betrekking op de **titel**? Is de centrale vraag voldoende **specifiek**? Staat de centrale vraag **op zichzelf** (zonder verwijzingen naar voorgaande zin(nen))?
- Bevat de inleiding een relevante **aanloop** naar de centrale vraag?
- Wordt aan de lezer uitgelegd hoe de centrale vraag in de tekst wordt **uitgewerkt**?
- Is de tekst goed **geformuleerd**?
Zijn **verbanden** tussen alinea's en zinnen duidelijk aangegeven? Is de **stijl** voldoende academisch? Bevat de tekst geen **spel- en taalfouten**?

5. Lees het besluit

- Kan de lezer de **alinea's** in het besluit duidelijk onderscheiden?
- Krijgt de lezer in het besluit een kernachtig **antwoord** op de centrale vraag?
- Is de tekst goed **geformuleerd**?
Zijn **verbanden** tussen alinea's en zinnen duidelijk aangegeven? Is de **stijl** voldoende academisch? Bevat de tekst geen **spel- en taalfouten**?

6. Controleer de hoofdstukken

- Komt de **titel** van het hoofdstuk overeen met de **inhoud** van het hoofdstuk?
- Kan de lezer de alinea's van het hoofdstuk duidelijk **onderscheiden**?
- Zijn alle alinea's ongeveer **even lang**?
- Kan de lezer de **kerngedachte van elke alinea** gemakkelijk achterhalen?
- Kan de lezer op basis van de eerste zin van elke alinea het **verloop** van het hoofdstuk volgen?
Onderbouwt elke alinea de kerngedachte van het hoofdstuk? Staan de alinea's in een **logische volgorde**? Zijn de **verbanden** tussen de alinea's duidelijk?

7. Controleer de alinea's

- Is de kerngedachte van de alinea geformuleerd in een **kernzin**?
- Onderbouwen** alle zinnen van de alinea de kernzin?
Krijgt de lezer **voldoende informatie** bij de kernzin? Is de informatie **juist** en **controleerbaar**?
- Is de tekst goed **geformuleerd**?
Zijn **verbanden** tussen alinea's en zinnen duidelijk aangegeven? Is de **stijl** voldoende academisch? Bevat de tekst geen **spel- en taalfouten**?

8. Controleer de inhoudsopgave

- Kan de lezer alle **onderdelen** van de tekst terugvinden in de inhoudsopgave?
- Komen de **titels** en de **nummering** van de onderdelen in de inhoudsopgave overeen met die in de tekst?
Gaat de onderverdeling niet verder dan **drie niveaus**?

9. Controleer de literatuurlijst

- Is de literatuurlijst **volledig en relevant**?
Bevat de literatuurlijst **alle** bronnen die zijn gebruikt bij het schrijven van je tekst? Bevat de literatuurlijst **uitsluitend** bronnen die zijn gebruikt bij het schrijven van je tekst?
- Is de literatuurlijst volgens de afgesproken **regels** opgesteld?

10. Controleer de afwerking van de tekst

- Zijn het **lettertype**, de **regelafstand** en eventuele **uitlijning** in heel de tekst consequent toegepast?
- Zijn alle pagina's **genummerd**?
- Hebben **illustraties en grafieken** een titel en een nummer?

Geraadpleegde bronnen:

- Tiggeler, E. (2006). *Check je tekst!* Den Haag: SDU Uitgevers.
- Van der Westen, W. (2009). *Goed geschreven. Zakelijk schrijven binnen opleiding en beroep*. Bussum: Coutinho.